

Sygn. akt II UK 702/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z wniosku J.R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 28 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2. oddala wniosek organu rentowego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...]. wyrokiem z 28 czerwca 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 24 listopada 2015 r. oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z 17 kwietnia 2015 r. stwierdzającej, że ubezpieczona jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 11 listopada 2014 r.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się zaskarżyła w całości. Zarzucono naruszenie: (-) art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej przez przyjęcie, że działalność gospodarcza zawsze musi przynosić zysk i musi być rozpatrywana każdorazowo w kontekście kryterium opłacalności; (-) art. 18 ust. 8 oraz art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez niewłaściwe jego zastosowanie polegające na kwestionowaniu podstawy wymiaru składek, mimo iż mieści się ona w granicach wyznaczonych ustawą i przyjęcia niedopuszczalnej w kontekście konstrukcji tego przepisu koncepcji „intencji ubezpieczonej”, nieistniejącej w świetle ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez co obywatel nie mógłby podejmować swobodnej decyzji w zakresie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne; (-) art. 83 k.c. przez przyjęcie, że prowadzenie działalności gospodarczej przez ubezpieczoną miało charakter pozorny, gdy tymczasem pozorność dotyczy jedynie oświadczeń woli składanych drugiej stronie i za jej zgodą; (-) art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 381 i 382 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie zgłoszonych przez ubezpieczoną dowodów w postaci dokumentów oraz świadków wskazanych w złożonej apelacji oraz niewskazanie dlaczego Sąd tych dowodów nie przeprowadził; (-) art. 235 k.p.c. przez faktyczne pominięcie przez Sąd drugiej instancji, że Sąd pierwszej instancji oparł swoje ustalenia na zeznaniach wnioskodawczyni złożonych ZUS 30 marca 2015 r., co jest sprzeczne z zasadą bezpośredniości, a przez to niedopuszczalne, jako ustalenie faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie w oparciu o dowody przeprowadzone w innym postępowaniu; (-) art. 328 § 2 k.p.c. przez uznanie, że przesłanie uzasadnienia Sądu jest miarodajne mimo braku wskazania faktów, na podstawie których Sąd pierwszej instancji przyjął, że działalność gospodarczą pozwanej nie miała charakteru ciągłego i zorganizowanego.

Skarżąca wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazała na potrzebę wykładni następujących przepisów: a) art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i odpowiedzi na pytanie czy działalność gospodarcza zawsze musi przynosić zysk i musi być

rozpatrywana każdorazowo w kontekście kryterium opłacalności; b) art. 18 ust. 8 oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i udzielenia odpowiedzi na pytanie czy istnieje w świetle tych przepisów przesłanka do kwestionowania podstawy wymiaru składek, mimo iż mieści się ona w granicach wyznaczonych ustawą na podstawie tzw. „intencji ubezpieczonej”, nieistniejącej w świetle ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez co obywatel nie mógłby podejmować swobodnej decyzji w zakresie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne; c) art. 83 k.c. i odpowiedzi na pytanie czy możliwe jest ustalenie, iż prowadzenie działalności gospodarczej przez ubezpieczoną miało charakter pozorny, gdy tymczasem pozorność dotyczy jedynie oświadczeń woli składanych drugiej stronie i za jej zgodą.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania, lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na potrzebę wykładni przepisów prawnych, to jest na przesłankę ustawową przedsądu określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, potrzeba wykładni przepisów, uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powstaje w związku z istniejącym w sprawie stanem faktycznym i prawnym, a dokonanie wykładni określonych we wniosku przepisów ma służyć właściwemu rozstrzygnięciu sprawy (por. postanowienie SN z 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, LEX nr 1646083). W przypadku uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, skarżący powinien nie tylko wskazać przepis, którego wykładnia wywołuje wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów, lecz także przytoczyć orzeczenia sądowe, w których dokonano rozbieżnej wykładni tego przepisu we wskazanym przez skarżącego zakresie lub szczegółowo opisać, na czym polegają te wątpliwości interpretacyjne – brak przytoczenia takich orzeczeń lub wyjaśnienia owych wątpliwości prowadzi do oceny, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie został w wystarczająco przekonujący sposób uzasadniony (por. postanowienie SN z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522). Ponadto, należy podkreślić, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni tych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. cytowane wyżej postanowienie SN z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; czy postanowienie SN z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934).

Wniosek skarżącej nie spełnia powyższych wymogów.

Na wstępie należy zauważyć, że problemy prawne ujęte we wniosku w pkt. b) i c) nie pozostają w związku z ustalonym w sprawie stanem faktycznym. Podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku stanowiło bowiem ustalenie, że ubezpieczona od 1 listopada 2014 r. nie prowadziła działalności gospodarczej. W kontekście takiego ustalenia należy odczytywać stwierdzenia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że ubezpieczona upozorowała faktyczne prowadzenie działalności w celu uzyskania wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Ponadto, niezależnie od powyższego, warto zauważyć, że problem ujęty w pkt. b) wniosku został rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy w uchwale wydanej w składzie siedmiu sędziów z 21 kwietnia 2010 r., II UZP 1/10, OSNP 2010 nr 21-22, poz. 267, i również z tego powodu nie może uzasadniać przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem na okoliczność ujętą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Co do okoliczności wskazanych w pkt. a) wniosku, należy zauważyć, że Sąd Apelacyjny odnosząc się do kryterium zarobkowej działalności, podkreślił, że kryterium to należy rozumieć nie jako konieczność faktycznego osiągania dochodów z działalności, ale jako zamiar ich osiągnięcia. Tym samym odpowiedzi

na pytanie sformułowane w pkt. a) wniosku nie może wpłynąć na rozstrzygnięcie sprawy.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek organu rentowego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego ze względu na brak w odpowiedzi na skargę kasacyjnej brak argumentacji uzasadniającej odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz samego wniosku o odmowę przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Tym samym koszty sporządzenia i wniesienia odpowiedzi na skargę kasacyjnej nie mogły zostać uznane za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. (por. postanowienie SN z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015 nr 7-8, poz. 91).